

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΕΠΑΛ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΜΟΥΣΙΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο αγώνας για την Ελευθερία

Του ΦΡΙΞΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ φοιτητή στο Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ

«Ο σύγχρονος άνθρωπος είναι σκλάβος της εξέλιξης. Δεν υπάρχει πρόοδος που δεν καταλήγει να τον υποδουλώσει εντελώς»

Με αυτά του τα λόγια, ο Γάλλος ποιητής Paul Valery μας παρουσιάζει τη νέα τάξη πραγμάτων που διαμορφώθηκε μέσα από τα χρόνια σχετικά με την ελευθερία. Η έννοια της λέξης εξέλιξη δεν έχει καμία σχέση με την έννοια της λέξης ελευθερία. Αντίθετα, διαπιστώνει ότι οδηγεί στην ψυχική υποδούλωση του ανθρώπου. Η εικονική πρόοδος και η εξέλιξη του κάθε λαού δεν μπορούν να συσχετίζονται με αξίες όπως η ελευθερία, για την οποία οι λαοί έχουν ονειρευτεί, αγωνιστεί και ξεψυχήσει.

Ξεφυλλίζοντας την ιστορία, κατά περιόδους, ο κάθε λαός αγωνιζόταν για αλλαγές - καθοριστικές για το μέλλον του. Έκανε σχέδια, είχε τόλμη, είχε πυγμή... το θάνατο τον αντίκριζε κατάματα. Ο κάθε άνθρωπος που αντιλαμβάνεται το λόγο και την αξία του αγώνα του, είναι και έτοιμος να θυσιαστεί για αυτόν. Ο πρώην Αμερικανός πρόεδρος Thomas Jefferson είπε χαρακτηριστικά: «Το δέντρο της ελευθερίας πρέπει να αναζωογονείται από καιρού εις καιρόν με το αίμα πατριωτών και τυράννων. Είναι το φυσικό της λίπασμα».

Και κάπως έτσι έρχονται στο μυαλό μου λαοί που έζησαν κάτω απ' το ζυγό της δουλείας, υπέστησαν την απόλυτη εξαθλίωση, τη στέρηση κάθε ελευθερίας για να θεοποιούνται τα υψηλά στρώματα της κοινωνίας. Ήταν πολύ λίγοι αυτοί που πίστευαν ότι θα καταφέρουν να ανατρέψουν ολόκληρες «αυτοκρατορίες», οι περισσότεροι όμως ήταν έτοιμοι να αποτελέσουν το λιθαράκι για την επόμενη «επανάσταση» και την κάθε επόμενη, μέχρι να επιτευχθεί η ελευθερία και η ισότητα στις κοινωνίες. Για αυτές τις αρετές έπεσαν χιλιάδες νεκροί, αλλά τουλάχιστον έπεσαν περήφανα αντικρίζοντας το λόγο για τον οποίο ήθελαν να ζουν.

«Η ιστορία του κόσμου δεν είναι τίποτε άλλο από την πρόοδο της συνείδησης της ελευθερίας». Ο Friedrich Hegel, Γερμανός φιλόσοφος, διατύπωσε αυτή την άποψη και δεν έχουμε παρά να συμφωνήσουμε μαζί του. Η ιστορία του κόσμου απέδωσε πολλές μορφές στην έννοια της ελευθερίας, κάνοντάς μας να εκτιμούμε και να συνειδητοποιούμε το μεγαλείο της. Τώρα πια, επικεντρωνόμαστε στην προσωπική ελευθερία του κάθε ατόμου ξεχωριστά. Το κάθε άτομο έχει δικαίωμα να εκφράζει το λόγο του ελεύθερα, να πολιτικοποιείται αυτόβουλα και να κάνει τις επιλογές που ο ίδιος θεωρεί σωστότερες για

τον εαυτό του - χωρίς να βλάπτει τον άλλον. Οι ελευθερίες αυτές, ήταν αποτέλεσμα αγώνων - ορόσημων και θυσιών από καταπιεσμένους ανθρώπους για έναν πιο δίκαιο και ελεύθερο κόσμο.

Αναγνωρίζοντας, λοιπόν, αυτούς τους αγώνες, είναι χρέος μας η συνέχιση και η ενδυνάμωση των αξιών όπως η ελευθερία και η ισότητα. Έχουμε χρέος να παραδώσουμε μια κοινωνία με γερές βάσεις και αρχές έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει σε αντίξοες συνθήκες, ξέροντας τι πρέπει να απαιτήσει.

Εξάλλου, όπως πολύ σωστά επισημαίνει ο Thomas Jefferson: «Το τίμημα της ελευθερίας είναι η συνεχής επαγρύπνηση».

1^η Δραστηριότητα

A1. Να παρουσιάσετε συνοπτικά τις μορφές της ελευθερίας που παρουσιάζονται στο παραπάνω απόσπασμα (70-80 λέξεις).

15 μονάδες

2^η Δραστηριότητα

A2. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στην τρίτη παράγραφο του κειμένου σε κάθε μια από τις παρακάτω περιπτώσεις : «αυτοκρατορίες», «επανάσταση».

5 μονάδες

A3. Να εντοπίσετε δύο τρόπους και τα μέσα που υποστηρίζουν αυτούς στην τέταρτη (4^η) παράγραφο του κειμένου.

5 μονάδες

A4. Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο διαφορετικές διαρθρωτικές λέξεις και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους.

5 μονάδες

3^η Δραστηριότητα

A5. Η ελευθερία, σε όλες της τις μορφές και τις εκφάνσεις, αποτελεί ένα διαχρονικό και πανανθρώπινο αγαθό. Στον 21^ο αιώνα η εξασφάλιση της ελευθερίας παραμένει ακόμα βασικό ζητούμενο και επιδίωξη της ανθρωπότητας. Σε ένα άρθρο σας που θα δημοσιευτεί στην τοπική εφημερίδα παρουσιάζετε τα οφέλη της ελευθερίας για τον κάθε άνθρωπο και αναλύετε τους παράγοντες που ευνοούν την πραγμάτωσή της στη σημερινή εποχή. (250 λέξεις)

20 μονάδες

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος - Ελευθερία

Θα ξαναπείς την ίδια λέξη
γυμνή
αυτήν
που γι' αυτήν έζησες
και πέθανες

που γι' αυτήν αναστήθηκες
(πόσες φορές;)
την ίδια.

Έτσι όλη νύχτα
όλες τις νύχτες
κάτω απ' τις πέτρες
συλλαβή-συλλαβή
σαν τη βρύση που σάζει
στον ύπνο τού διψασμένου
στάλα-στάλα
ξανά και ξανά
κάτω απ' τις πέτρες
όλες τις νύχτες

μετρημένα στα δάχτυλα
απλά
όπως λες πεινάω
όπως λες σ' αγαπώ
έτσι απλά
ανασαίνοντας
μπροστά στο παράθυρο

ε-λευ-θε-ρί-α.

(Γ. Ρίτσος, Ποιήματα, Δ' Τόμος, Κέδρος)

1^η Δραστηριότητα

B1. Ποια είναι η σχέση του ποιητικού υποκειμένου με την ελευθερία ;

15 μονάδες

2^η Δραστηριότητα

B2. Το ποίημα ανήκει στην μοντέρνα ή στην παραδοσιακή ποίηση; (2 μονάδες) Να τεκμηριώσετε την απάντησής αξιοποιώντας τρία (3) διαφορετικά στοιχεία του ποιήματος. (6 μονάδες)

8 μονάδες

B3. Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο ποίημα; Να αιτιολογήσετε την συγκεκριμένη γλωσσική επιλογή του ποιητικού υποκειμένου.

7 μονάδες

3^η Δραστηριότητα

B4. Ποια είναι η σημασία της ελευθερίας, όπως παρουσιάζεται στο ποίημα; Πώς πρέπει να την αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι; Κατά τη γνώμη σας, πότε είναι πραγματικά ελεύθερος ο σύγχρονος άνθρωπος; (150-200 λέξεις)

20 μονάδες

